

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiariam, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

Additiones.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13578

pertinent, similiter collatio Mislarum in vico Hohenvvart, ac Ecclesia Lauterpach, vineas habet in Kelhaim parū vtilēs, & quāsdā p̄dia in Comitatu Tyr olēsi.

SEPVLTĪ sunt ibi nobiles Iudmañi de Arnpach, Sādicelleri ac Starzhauerij de Adlzhause, *sic die Vogt von Arnpach* fuerūt aliquādo Aduocati huius Monasterij, nēpe Vltic⁹ Vogt, certis tamē conditionib. & modis, scilicet vt aūuatim non plus quā vñā mutam auenā, & vnum agnū acciperet, à steuris & aliis exactio-nib. abstineret, vt decisū fuerat p̄ Ruedolphū Ducē Bauariā, confirmatum per Ludouicum IV. Imperatorem, & Ludouicū Marchionem filium, anno Domini 1348. verisimile est, hos nomen ab hac Aduocatia sibi sumpsisse.

CONSECRATVM est iterum templum huius, Monasterij sub Adlhaide secūda, quā prāfuit an. 1240. sub Gregorio nono Pont. & Friderico Imperatore, à Sibothone, Episcopo Augustano.

SVB gubernatione Catharinę Voglhuberin, quā an. 1571. electa, obiit an. 1545. incendio periit Cœnobium. anno 1516. per ipsam mediocriter refectum & restauratum.

ANNO 1547. in bello Germanico seu Schmalkaldico Cœnobium direptum & spoliatum est, rā ab hostibus, quā a vicinis &c. sub D. Scholastica Poppenpergerin Abbatisā &c.

ITEM an. 1569. Clinodia & reliquiā huius Monasterij nocte, fractis ferramentis Sacrarij, per aliquot sacrilegos nebulones rapta; elapsis aliquot mensibus, quādam reliquiā in dēfite quadam nemoris Hagnau prope Schrobenausen fortuito reperta, citra tamen aurum & argentum, quā sacrilegi ibidem. post raptum inter se diuiserunt; pleriq; illorum variis in locis, ac ob alia maleficia. postea capti, meritas luerunt pœnas &c.

ANNO 1572. sub Abbatisā, Barbara Brenzingerin, muliere cordata, ac ad rem domesticam attenta, ædificia Monasterij vetustate penē collapsa, incepta sunt refici, restaurari, ac quasi de nouo extrui, non sine ope Illustrissimi Principis Alberti, Ducis Bauariā ac coniugis suā &c. Quod Deus bene vertat.

ADDITIONES.

DE *Summontorio* siue *Submontorio* Rhetia oppido, *Antonino Cæs. & Notitiar. vtr. Imp.* non incognito vide *Delineat Norici vet. Nomenclator* pag. 210.

Monasterium *Hohenvvart* incendium aliquoties passum, & tumultus bellicos, de antiquis monumentis parum aut pene nihil producere habet. Dn. Abbatisā commemorat circa monumentum fundatorum olim hos fuisse lectos versus.

Quando valedixit VViltrudis inclyta mundo.

Floruit hic primo per eam Monasticus ordo.

Bruschius in sua de Monasterijs Centur. sequentia refert: *Summontorium* vel alta specula, Germanicē *Hohenwart* / celebris olim. arx Comitum, *Taurensum* qui inter *Halam* & *Oenipontem* antiquitus habitantes, ab hac arce Comites quoque de alta specula, vel *Hohenvvartenses* dicti, arcem etiam *Schrobensianam* condidisse perhibentur. Nunc verò Monialū *Benedictinæ* profectinis & *Augustanæ* Dioceseos elegans, in amēnissimoq; monte ad *Parrium* fluuiolū situm Cœnobium fundatum & ex arce, in oratorium, domo venationum & voluptatum in. precationum & honestorum studiorum domum conuersum, est à *Rapothone* Comite de *Taufers*, eiusque coniuge *Hemma** *Austriæ* Ducis, amborumque horum honestissimorum coniugum liberis *Ortolpho*

*err. Bruschi vid. Hund, pag.

Ortolpho

tolpho & Willitrude, in hoc ipso Cœnobio quiescentibus, &c. vt apud Hundium.

Refert Dñ. Abbatissa ex tradit. antiq. fuisse Ortolpho & Willigiso fratrem Norpertum, Episcopum Curien. & Præpositum Augustanum; pulsum Episcopatu ab aduersariis, fundatorem collegij Hebacensis.

Catalogus Abbatissarum.

- I. WILITRDIS *fundatrix.*
- II. LVICARDIS.
- III. HILBVRGIS siue HAILBVRGIS.
- IV. HIMELTRVDIS.
- V. HILDEGARDIS *præsuit circa an. 1180. de qua in mortilogio scriptum reperitur: depositio b. Hildegardis.*
- VI. VOTTA.
- VII. ADELHEIDIS *Vogtin, præsuit circa an. 1215. & adiumento fratris sui Gerungi Vogt fornice clausit Capellam B. virginis Richildis ac an. 1218. denuo consecrari fecit.*
- VIII. MECHTILDIS.
- IX. ALHAIDIS *præsuit Monasterio circa an. 1222. & amplius.*
- X. ADELHAIDIS II *gubernauit circ. an. 1240 sub Gregorio IX. Pont. Max. & Friderico II. Imp. sub cuius gubernatione consecratum est templum iterum à Sibothone Episcopo Augustano, qui postmodum resignato Episcopatu induit ordinem Cisterciensium in monasterio Kaulersheim.*
- XI. SOPHIA *præsuit an. 1244 sub Innocentio IV. P. Max.*
- XII. ADELHAIDIS *præs. an. 1278.*
- XIII. BENEDICTA *Brusch. Bertha.*
- XIV. BERTHA *bene præs. temporibus Dn. Friderici Episcopi Augustani circa an. 1316. sub ipsius regimine legata fuit Decima in Arefing pro subleuanda paupertate Monasterii, & anniuersario perpetuo à Dn. Adelhaide Sibenherrin.*
- XV. AGNES *Kölnerin præs. An. 1336. & ultra. Huic concessit Caf. Ludouicus Priuilegium immunitatis à Steuris, eorum donorum que aduocatum soluunt an. 1341.*
- XVI. ELISABETHA *à Starzhausen, præs. an. 1352. lis. tunc. exorta fuit super teloneo in Schrobenuhausen, & transact. littera consecrata.*
- XVII. ELISABETHA *Fudmannin, præs. bene an. 1366.*
- XVIII. BERTHA II. *præsedit an. 1373.*
- XIX. AGNES II. *an. 1384.*
- XX. OSANNA *de Parsperg, præsuit ultra an. 28. ob. an. 1430. die 19. Aprilis.*
- XXI. EMILIA *de Appersperg, ob. ann. 1447. die 21. Iulij.*
- XXII. AGNES *Hörnerin, pecorum pastoris in Holzen filia, electa fuit contra uoluntatem suam, & præter spem omnium Monasterium restaurauit, diu bene & laudabiliter præs. mortua tandem an. 1468. die 25. Ianuarij.*
- XXIII. CLARA *ab Höhenkirchen, industria Abbatissa Agnetis imitatrix; construxit turrim campanarum; & campanam fieri curauit; ad cuius formam cetera omnes campanæ post conflagrationem fusa sunt. Fontem quoque in atrio Monasterii ante Abbatiam firmo & permanente opere erexit. præs. an. 15. diem sancta extremum an. 1483. die 6. Mayrelictis post se Dn. Conuentualibus subnotatis: Sophia Truckfällin, Anna Puchouerin, Anna Hinzenhauserin, Barbara Gurrin, Anna Hinzenhauserin juniore, Margareta Minhaule.*

*Varia
Brusch. in
ordine Ab-
batissarū:
sed nos de
signationē
ex Monas-
terio tras-
missam se-
quimur.*

hauserin. Catharina Schaltdorfferin.

XXIV. VERONICA à Seckendorff postulata ex Monasterio S. Walpurgis Eychstadij, elig. an. 1483. die 22 May. pres. septimanis solummodo octodecem. desun. Et die decima tertia mensis Octobris.

XXV. BARBARA ab Hinzenhausen, postulata è Monasterio Neoburgen. ad Danubium circa an. Dni 1483. presuit laudabiliter an. 6 mens. totidem. sub cuius electionem ad Abbatiam reformatum fuit per R^{mos}. Dn^{os}. Andream Abbatem montis sancti Andex, & Dn. Georgium Abbatem in Scheyrn. moderante Bauariam Duce Alberto IV sub Episcopo Augustano Ioahne, Comite Württemberg.

Diu latuerant reliquia SS. in hoc Monasterio asseruata qua reperta publicè ostentari ceperunt an. 1485. Ipsa Abbatisa diè supremum clausit, 18 Februarij an. 1490.

XXVI. KVNIGVNDIS Böcklin, ex nobili familia orta, similiter ex Neuburgè. Monasterio ad Abbatiam fuit vocata, presuit an. 21 & propter grauem infirmitatem resignauit an. 1511. superuixit q^{ue} an. nouem.

XXVII. CATHARINA Voglhütterin, ex oppido Kütz pühel oriunda eligitur anno 1511. gubernauit an. 34. an. 1516. in festo S. Urbani tacta fuit fulmine turris campanarum totumque testum conflagrauit & similia damna quoq^{ue} aliàs sensit. mortua est an. 1545. in festo S. Matthiæ Apostoli.

XXVIII. SCHOLASTICA à Pappenperg pulsa Monasterio Bergensi facta est Abbatisa in Hohenvvart, an. 1545. mense Martio. Presuit quidem utiliter & cum laude: sed in bello Smalcaldico Monasterium à Schertelho & suis complicib. multa damna accepit, sed & ciues quoq^{ue} in vico Hohenvvart, variis Abbatissæ suisq^{ue} calamitates intulerunt ob. Abbatiss. an. 1563. die 26 Martij.

XXIX. CORDVLA Burckhartin. & ipsa Monasterio Bergen. pulsa. successit Dn. Scholasticæ femina fuit pia imprimis ac deuota que in iuuetute sua, postquã ex monasterio Bergen, Hohenvvartum concesserat, Cœnobio multis modis utilis fuit. Altare in Choro siue summum. propria manu pinxit: elegantes cantionum libros scripsit * cum imaginibus per pulchris artificiose acu pinxit &. Ipsa vendidit bona Monasterij sita in Taufers. & viciniora in his partib. ppter sumptus in bello erogandos oppignorata redemit. presuit ob grandioretem atatem annis duntaxat quinq^{ue}. obiit mortem. an. 1568. vndecima die May.

* Nachs
mãnt.

XXX. BARBARA Prenzingerin, Conuentualis in Hohenvvart, eligitur die 3. Iunij. an. 1568. confirmata iureq^{ue} merito altera fundatrix indigitatur: cultum diuinum mire auxit nouum conuentum plantauit, prudens. femina & rei familiaris experientissima, lites contra ciues vici in H obtinuit; & procurato egregie Monasterij commodo obiit die 7. Nouembr. an. 1590. relicto magno sui desiderio.

* quamuis
multa ma-
gnaq^{ue} ca-
lamitates
vndiq^{ue} in-
grauerent,
nihil mi-
nus tamen.

XXXI. ANNA Mandtlacherin, vnanimi totius Conuentus voce eligitur die 3. Decembr. an. 1590. presuit benè utiliter annis fere 23. An. 1591. altera facta est reformatio Monasterij per Illustrissim. & Reuerendis. Dn. Ioannis Ottonis Episcopi Augustani Vicarium generalem, Dn. Hieronymum Stor ab Osttorach, an. 1598. aqua ductus ad Monasterium & loca alia confecti fuerunt ope & auxilio Generosæ Dn. Annæ Fuggerin, Baronissæ, ex familia Hslingorum de Trazberg.

hydranick
opus in Mo-
nasterio &
locis alijs
paratum.

Granes sanè easque graues calamitates sub regimine huius Abbatisæ Monasterio acciderunt, quas tamen omnes Deo opitulante, industria & dili-

diligenti administratione sua superauit. Denascitur denique an. 1613 die 4. Martij sepulta in templo ante altare S. Annæ.

Sancti Iacobi Scotorum Ratisponæ.

IN nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis feliciter. Amen. *Sigismundus* Dei gratia, Romanorum Imperator semper Augustus, ac *Vngaria*, *Bohemia*, *Dalmatia*, *Croatia*, &c. Rex, ad perpetuam rei memoriam. Ad hoc summi dispensatione consilij Imperialis & regij fastigij obtinuimus dignitatem, ad hoc sacri Romani Imperij suscepimus diadema, vt si ad alia extrinseca debita sollicitudo nos prouocer, ad ea tamen quæ statum felicem, & quietem ad incrementum iurium, gratiarum & libertatum personarum religiosarum respiciunt, tanto intendamus vberius, quanto nostrum præ ceteris mundi Principibus solum magnificentius erexit cælestis prouidentia creatoris. Sanè pro parte religiosorum Abbatis, Prioris & Conuentus Monasterij *Scotorum* & *Tbernicorum* de maiori *Scotia*, in *Ratisbona*, deuotorum nostrorum, oblata nostræ celsitudini simplex petitio continebat, Quatenus ipsis & eorum Monasterio, de innata nobis pietate, & solita clementia vniuersa & singula Priuilegia, iura, litteras, indulta, libertates, immunitates, gratias, donationes & concessiones, eis & eorum Monasterio, à diuis quondam Romanorum Imperatoribus & Regibus, nostris prædecessoribus, data & concessa, ac datas & concessas, & signanter priuilegium, quoddam, à diuæ memoriæ *Friderico* quondam Romanorum Rege, prædecessore nostro sibi collatum & concessum, innouare, approbare, ratificare, ac confirmare gratiosius dignaremur. Cuius quidem Priuilegii tenor sequitur per omnia in hæc verba: In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. *Fridericus* secundus diuina fauente clementia *Romanorum* Rex & semper Augustus, & Rex *Sicilie*. Si viris religiosi fauoris & munificentie gratiam impenderimus, temporalium & æternorum bonorum retributionem indubitanter consecuturos esse speramus. Quapropter notum sit omnibus Christi fidelibus, tam futuris quàm presentibus, qualiter Monasterium *Scotorum Ratisbonæ* ante portam occidentalem constructum, nec non & Ecclesiam iu *VVihn S. Petri* vulgo dictam, in Orientali eiusdem ciuitatis suburbio portam, ad idem Monasterium *S. Iacobi Scotorum* attinentem, secundum tenorem firmæ libertatis Priuilegiorum antecessorum nostrorum Romanorum Imperatorum & Regum *Henrici* tertij, *Henrici* quarti, & *Lotharij*, & *Friderici*, ob honorem & venerationem beatorum Apostolorum *Petri* ac *Iacobi* rogatu *Matthæi* Abbatis & fratrum eiusdem Monasterij atque fratrum Ecclesiæ sancti *Petri*, supplicatione, quæ *Scotis* Monasterij *S. Iacobi* subdita esse probatur, cum omnibus bonis & possessionibus, quas modo habent rationabiliter, & quas in posterum specialibus nominibus designabimus aut in futurum iustis modis sunt habituri, in *Muntiburdium* defensionis nostræ suscepimus, eo scilicet tenore, vt sicut constitutum est à supradictis Imperatoribus, idem Monasterium sancti *Iacobi*, ac Ecclesia sancti *Petri* nec non ea bona sibi attinentia, ac ibidem solummodo *Scoti* inhabitantes, & nulli alij perpetuam habeant libertatem, nec ab aliqua persona, magna vel parua grauentur, nec quidquam seruitij, nisi soli Deo & sanctis eius reddere cogantur, neque aliqua persona maior vel minor, in eos, aut in bona eorum, qualemcunque dominationem habeant, præter nos, & successores nostros Reges vel Imperatores, sed securi maneant absque omni eiectione vel perturbatione, orantes pro se, & pro statu Imperij, ac totius Ecclesiæ salute. Nomina autem possessionum hæc sunt: *Manspach* / *Ealtenberg* / *Tegernheim* / *Gundolsingen* / cum piscaturis

Newi